

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ‘ÖĞRETİM ÜYELERİNİ DEĞERLENDİRME’ ÇALIŞMASI SONUÇLARININ ETKİLİLİK DÜZEYLERİ

İbrahim Hayri KUĞUOĞLU*

ÖZET

Yükseköğretime bağlı eğitim kurumlarında, her dönem sonunda öğrencilere öğretimi değerlendirme anketleri düzenlenir. Amaç, eğitim-öğretim etkinliğini ve niteliğini belirlemektir. Öğrenci değerlendirmesine itiraz eden öğretim üyeleri vardır. Ancak, geçerlik ve güvenirlikle ilgili işlemler bu itirazları azaltacaktır.

Bu araştırma, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin dönem sonu değerlendirmelerinde belirledikleri öğretim üyelerinde görülen noksanlıkların ne kadarının giderildiğiyle ilgilidir.

Öğrencinin öğretimi değerlendirmesi sonucu elde edilen noksanlıklardan beşli likert ölçeğine göre 22 soruluk bir anket geliştirilmiştir. Ankette, sınıf, cinsiyet, son dönem ortalaması, genel dönem ortalaması, alttan aldığı dersler ve fakülteyi tercih sırası gibi kişisel değişkenler ele alınmıştır. Her sınıf düzeyinden 165 erkek, 111 kız olmak üzere toplam 276 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde spss (12) programı kullanılmıştır. Araştırma sorularına yönelik çözümlenmeler yapılırken, bağımsız ‘t’ testi, tek yönlü varyans analizi, secheffe testi, istatistiksel testlerden yararlanılmıştır. Boyut analizi yapılarak ‘Sosyal’ ve ‘Öğretim’ boyutları tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkenine göre; sosyal ilişki ve öğretim boyutlarında anlamlı değişiklikler görülmemiştir. Sınıflara bakıldığında her iki boyutta da anlamlı görüş farklılıkları görülmüş, üst sınıflar daha olumlu görüş belirtmiştir. Genel not ortalamasına göre sosyal ilişkiler boyutunda anlamlı düzeyde farklılıklar görülmüş

*Yrd. Doç. Dr., Rize Üniversitesi Eğitim Fakültesi

öğretim boyutunda anlamlılık düzeyinde olmasa da 2.50 ve üstü not ortalaması olan öğrenciler daha yüksek düzeyde görüş belirtmiştir. Fakülteyi tercih sırasına göre öğretim boyutunda anlamlı düzeyde görüş farklılığı varken, sosyal ilişkiler boyutunda farklılık görülmemektedir. Alttan ders alanlar ve almayanlara göre bakıldığında; sosyal ilişkiler boyutunda almayanlar lehine anlamlı görüş farklılığı vardır. Öğretim boyutunda ise anlamlı bir fark görülmemiştir. Buna göre öğretim elemanları eğitim ve öğretim etkinliklerinde öğretim sosyal ilişkiler boyutunda kendilerini yetiştirmelidirler.

Anahtar kelimeler: yüksek öğretim, öğrencinin öğretimi değerlendirme

ABSTRACT

This research aims to describe pre-service teachers' assessment of their lecturer at the Faculty of Education in Rize University. Data were collected through an instrument developed by the researcher. A five-point Likert-type data gathering instrument was consisted of 22 items on the dimensions of social relationship and teaching activities.

Data gathering instrument was applied to 276 volunteer pre-service teachers (165 male and 111 female) and collected data were analyzed through SPSS (Version, 12). Pre-service teachers' assessment scores computed on social relationship and teaching activities dimensions were compared according to factors such as grade level, gender, academic achievement scores, and preference rank of the faculty. T-test, ANOVA and Secheffe Test were used in these comparisons.

The results obtained through statistical data analysis revealed that the assessment scores of the pre-service teachers did not vary according to their gender on both dimensions (social relationship and teaching activities). However, assessment scores varied statistically according to the grade levels of the pre-service teachers on both dimensions. On the other hand, pre-service teachers with higher academic achievement had higher assessment scores on social relationship dimensions than pre-service teachers with lower academic achievement.

Assessment scores of the pre-service teachers did not vary according to their academic achievement levels on teaching activities dimension. The results of the data analysis also showed that the pre-service teachers who entered the faculty with their prior preferences had higher scores on teaching activities dimension than the pre-service teachers who entered the faculty with their subsidiary preferences.

Key words: Higher education, pre-service teachers, student assessment, academic assessment.

GİRİŞ

Yükseköğretim kurumlarında yürütülen eğitim öğretimin etkinliğini ve niteliğini belirleyen yöntemlerden biri, her dönem sonunda öğrencilere verilen anketlerle dersin ne kadar verimli işlendiğini tespit etmektir. Öğrencilerin bu yöntem yardımıyla almış oldukları dersler hakkındaki samimi düşüncelerini belirtmeleri, öğretim üyelerinin vermiş oldukları dersleri ve öğretim yöntemlerini geliştirmelerine yardımcı olmanın yanı sıra idarecilerin öğretim üyeleriyle ilgili alınacak kararlarında yol gösterici unsurlardan biri olma görevini de görür (YÖK, 2000, 1). Öğrencinin Öğretimi Değerlendirme (ÖÖD) anketlerine öğretim üyelerinin bazı çekincelerinin olması doğaldır. Öğrencilerin ÖÖD anketlerini objektif olarak cevaplayıp cevaplayamayacakları endişesini birçok öğretim üyesi taşımaktadır. Cohen (2005), öğrenci değerlendirmeleriyle ilgili olarak şunları söylemiştir: ‘Öğrenci değerlendirmelerine karşı gösterilen olumsuz tavırlar, değişime karşı tutumlardır. Öğretim üyeleri ve idareciler, öğrenci değerlendirmeleri ile ilgili olumsuz görüşlerini, bilimsel bulgular yerine, genellikle ve ağızdan ağza dolaşan anekdotlarla desteklemeyi tercih ederler.’ Cohen(2005) tarafından ileri sürülen görüş doğru kabul edilebilir. Öğrenci değerlendirmelerine olumlu bakmayan öğretim üyelerinin söyledikleri ilk şey, ‘Öğrencilere kolay sınav yapıp bol not verilirse, onlar da yılsonundaki değerlendirmede öğretim üyesine yüksek not verir, ayrıca bu öğretim üyeleri, öğrencilerin öğretim üyelerini değerlendirecek düzeye sahip olmadıklarını da ileri sürerler. Felder (1992) iyi hocaların belki de şu anda düşük not alacaklarını,

onların değerlerinin öğrenciler tarafından ancak mezun olduktan bir süre sonra anlaşılabilirliğini ifade etmektedir. Ayrıca öğrenci değerlendirmelerine gösterilen haksız tepkilerin neden geçersiz olduğunu ortaya koymuştur. Öğrencilerin fiziksel, zihinsel, kültürel ve sosyal gelişim bakımından bu değerlendirmeyi yapacak düzeyde olduklarını düşünmekteyim. Ayrıca yapılacak geçerlilik ve güvenilirlikle ilgili istatistik, çalışmaların objektifliğini ortaya koyabilir.

Cohen (2005)'e göre; eğitimin niteliğinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi öğretmen, ders ve öğrenci ilişkilerine dayanmaktadır. Eğitimin niteliğinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi dokuz öğretim etkeni ile ölçülebilir. Bunlar; 1. öğrenme/değer, 2. gayret, 3. organizasyon, 4. grup-etkileşim, 5. bireysel ilişki, 6. kapsamın genişliği, 7. sınavlar, 8. görevler, 9. iş yükü-güçlük. Bu etkenlere ülkenin, üniversitenin özelliğine göre bazı etkenler ilave edilebileceği gibi bazıları da çıkarılabilir.

Öğretim elemanının performansının değerlendirilmesinde öğrenciler tarafından yapılan değerlendirmeleri incelemeye dönük son 50 yılda pek çok araştırma yapılmıştır(Steiner&Holley 2006). ÖÖD öğretimi değerlendirmede geçerli bir metot olarak görülürken, diğerleri onu kusurlu bulmaktadır.

Öğretimin öğrenciler tarafından değerlendirilmesine dönük çalışmalar pek çok fakültede yapılmasına rağmen, pek çok insan bu değerlendirmelerin faydalarından ve arzulanan sonuçlar doğurmasından yana ikna olmuş değildir. Bu çalışmaları destekleyenler düzenli şekilde yapılan çalışmalardan elde edilen somut bulgular eğitim hünelerinin düzeltilmesinde pozitif etkiler yaptığı görüşündedir(Spooren&Mortelmans 2006).

Allgozzine, Beattie ve Braty(2004)' e göre; “değişken araştırma sonuçları yüzünden öğretimin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi çok karmaşık ve tartışmalı bir konudur. Kesin görünen bir şey vardır o da öğretimde kaliteyi yükseltmek bütün bireylerin hedefi olmak ve etkili bir şekilde gerçekleştiğinin açık bir resmini yapmak. Bu nedenle ÖÖD'ün kullanılabilirliği ve geçerliliği üzerinde yapılacak çalışmalar bizi hedefimize daha da yakın hale getirecektir”.

Eğitimde kaliteyi yükseltecek çalışmalara toplumda herkes destek vermelidir. Öğretimin öğrenci tarafından değerlendirilmesinde, karşı görüşler,

tereddütler olduğu bilinmekle birlikte, geçerlilik, güvenilirlik ile ilgili istatistik işlemlerin özenle uygulanmasıyla etkin bir değerlendirme yöntemi olacağı düşünülmektedir. Alınacak sonuçların, öğretim üyeleri hakkında bir yansıması olacağına inanılmaktadır. Bu görüşten yola çıkarak; fakültemizin açıldığı 1998 yılından bu yana her dönem öğrenci değerlendirmesi anketleri yapılmakta ve sonuçlar öğretim elemanları ile bire bir paylaşılmaktadır. Ayrıca, anket formlarında öğretim elemanları ile ilgili eğitimde verimliliği artıracak olumlu ve olumsuz görüşlerini de birkaç cümle ile yazmaları sağlanmıştır. Bu görüşlerin gelecek dönemlerde dikkate alınması sağlanılmaya çalışılmaktadır.

Problem durumu

Yükseköğretimde her dönem sonu öğrencilere öğretimi değerlendirme anketi uygulanmakta ancak; öğretim elemanlarının(öğretim üyesi ve öğretim görevlisi), öğrenci görüş ve önerileri doğrultusunda ne kadar bir gelişme gösterdiği bilinmemektedir. Kaldı ki öğrencilerden; “görüş ve önerilerimiz hiç dikkate alınmıyor” ve “anlamlı bir değişiklik yok. ” gibi ifadeler duyulmaktadır. Yapılmış olmak için mi yapılıyor? Öğrencilerin görüş ve önerileri dikkate alınmıyor mu? Öğretim elemanları bu önerileri dikkate almıyor mu? gibi sorular, eğitim öğretimin etkinliği için bir sorun oluşturmaktadır.

Problem cümlesi

Eğitim fakültesi öğrencilerinin, öğrencinin öğretimi değerlendirme anketlerinde belirttikleri görüş ve öneriler doğrultusunda, öğretim elemanlarında ne düzeyde değişiklikler görülmektedir?

Alt problemler

1. Cinsiyet değişkenine göre; öğretim üyelerinde “öğretim” ve “sosyal ilişkiler” boyutlarında ayrı ayrı hangi düzeyde değişiklikler olmuştur?

2.Öğrencilerin fakülteyi tercih değişkenine göre; öğretim üyelerinde “öğretim” ve “sosyal ilişkiler” boyutlarında ayrı ayrı hangi düzeyde değişiklikler olmuştur?

3.Öğrencilerin alttan ders alıp almama değişkenine göre; öğretim üyelerinde “öğretim” ve “sosyal ilişkiler” boyutlarında ayrı ayrı hangi düzeyde değişiklikler olmuştur?

4.Öğrencilerin genel not ortalaması açısından öğretim üyelerinde “öğretim” ve “sosyal ilişkiler” boyutlarında ayrı ayrı hangi düzeyde değişiklikler olmuştur?

5. Öğrencilerin sınıf değişkenleri açısından öğretim üyelerinde “öğretim” ve “sosyal ilişkiler” boyutlarında ayrı ayrı hangi düzeyde değişiklikler olmuştur?

Araştırmanın amacı ve önemi

Öğretimin etkinliğini ve niteliğini belirlemek amacıyla düzenlenen öğrencilerin öğretimi değerlendirme anketlerinde belirtilen görüş ve önerilerin, hangi düzeyde dikkate alındığının belirlenerek, öğretim elemanlarının bu görüşleri dikkate almaları ve titizlikle uygulamaları bakımından önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Bu araştırma betimsel nitelikte bir tarama çalışmasıdır.

Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini, Rize Üniversitesi, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 580 öğrenci oluşturmaktadır.

Ayrıca örneklem alınmasına gerek görülmemiştir. Bahar dönemi sonu, final sınavlarının bitimine müteakip, anket formları dağıtılmış, birinci sınıflardan 78, ikinci sınıflardan 68, üçüncü sınıflardan 75, dördüncü sınıflardan 55 olmak

üzere, toplam 276 öğrenciye dodurtularak geçerli anket formu elde edilmiştir. Böylece, toplam öğrencilerin yaklaşık yüzde % 47 sine ulaşılmıştır.

Verilerin toplanması

Bu araştırmada kullanılan veriler Eğitim Fakültesi öğrencilerine uygulanan anketten elde edilmiştir. Anket formunda, 6'sı kişisel; 22'si Üniversite Öğrencilerinin Öğretim Üyelerini Değerlendirme Çalışması Sonuçlarının Etkililik Düzeyleri'ni tespate yönelik olmak üzere toplam 28 soru yer almaktadır. Ölçek hazırlanırken, geçmiş dönemlere ait öğrenci değerlendirme formlarından ve öğrencilerle görüşmelerde elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Ölçekte yer alan sorular uzman görüşleri doğrultusunda yeniden gözden geçirilmiş ve ayrıca 30 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanmıştır.

Verilerin çözümlenmesi

Verilerin çözümlenmesinde SPSS(12) paket programı kullanılmıştır. Araştırma sorularına yönelik çözümlenmeler yapılırken, bağımsız t testi, tek yönlü varyans analizi, Secheffe testi gibi istatistiksel yöntemler yararlanılmıştır. Ayrıca ölçeğin alt boyutlarını belirlemek amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Öğretim boyutunun cronbach alpha değeri % 88, sosyal ilişkiler boyutunun cronbach alpha değeri %76, tüm anket için cronbach alpha değeri ise %89 olarak bulunmuştur. Bu da(Ek:1) oldukça yüksek düzeyde güvenilirlik olduğunu göstermektedir.

Ölçekteki genel not ortalama değişkeni de 2.50 ve altı ile 2.50 ve üstü olarak değerlendirilmiş, fakülteyi tercih sırası değişkeni de ilk 10 sıra ve 10 ve yukarı sıra olarak, alttan ders alma değişkeni de “alıyor ve almıyor” olarak değiştirilmiş ve istatistik işlemler buna göre yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

1.Alt probleme yönelik bulgular

Tablo 1. Cinsiyete göre “öğretim” ve” sosyal ilişkiler” boyutu *t* testi sonuçları

	Cinsiyet	N	X	ss	<i>t</i>	p
Öğretim boyut toplamı	Erkek	165	2,80	,71984	1,351	,178*
	Kız	111	2,68	,71208		
Sosyal ilişkiler boyutu toplamı	Erkek	165	2,99	,67840	1,268	,207**
	Kız	111	2,89	,67618		

* $p>0.05$ ** $p>0.05$

Cinsiyet “öğretim boyutunun” sorular bazında genel tablosuna göre; (Ek:2) 4. soru: “Sınıf içinde istikrarlı davranılmaya başlanmıştır.” ’a verilen cevaplarda $P=.028$ düzeyinde; 6. soru: ‘Derste anlatılanlar daha önce öğretilenleri desteklemeye başlamıştır.’a verilen cevaplarda erkeklerde $x=3.09$, kızlarda $x=2.83$ aritmetik ortalama, $P=.042$ düzeyinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Diğer sorularda ve cinsiyet öğretim boyutu toplamında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Ancak tablo 1 de görüldüğü üzere; öğretim boyutu toplamında cinsiyet değişkenine göre manidar bir farklılık ortaya çıkmadığı görülmektedir.

Cinsiyet değişkeninin “sosyal ilişki boyutunun” sorular bazındaki genel tablosuna göre;(Ek:3) P değerine bakıldığında; 13. Soru: “Öğrencilerle ilişkilerde araya bir sınır konulmaya başlanmıştır.”a verilen cevaplarda $P=.015$ düzeyinde manidarlık görülmüştür. Cinsiyet sosyal ilişkiler boyutunda toplamda anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Ancak tablo 1 de görüldüğü gibi sosyal ilişki boyutu toplamında cinsiyet değişkenine göre manidar bir farklılık ortaya çıkmadığı görülmektedir. Bu verilere göre; öğretim elemanlarında görülen eksikliklerin orta düzeye yakın giderildiği, cinsiyet değişkenine göre farklılık olmadığı tespit edilen eksikliklerinde $X= 2.80$, orta düzeye yakın giderildiği, görüş ve önerilere titizlikle uyulması gerektiğini söyleyebiliriz.

2.Alt probleme yönelik bulgular

Tablo 2. Öğrencilerin fakülteyi tercih sırasına göre “öğretim” ve “sosyal ilişkiler” boyutu *t* testi sonuçları

	Tercih	N	X	ss	<i>t</i>	<i>p</i>
Öğretim boyut toplamı	İlk 10	154	2,87	,68672	3,228	,001*
	10-sonra	122	2,60	,72925		
Sosyal ilişkiler boyut toplamı	İlk 10	154	2,99	,65876	1,087	,278**
	10-sonra	122	2,90	,69690		

* $p < 0.05$ ** $p > 0.05$

Öğrencilerin fakülteyi tercih sırası “öğretim boyutu” sorular bazındaki genel tablosuna göre;(Ek:4) 1. soru: ‘Sınav soruları ölçme değerlendirme kriterlerine daha uygun olarak sunulmaya başlanmıştır.’a göre; ilk on sırada tercih edenler lehine $P=0.011$ düzeyinde, 2. soru: ‘Dersler özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle sunulmaya başlanmıştır.’a göre $P=0.004$ düzeyinde, 3. soru: ‘Derslerde konuların özelliklerine göre yeterli düzeyde uygulama ve araştırma yapılmaya başlanmıştır.’a göre; $P=0.001$, 4. soru: ‘Sınıf içinde istikrarlı davranılmaya başlanmıştır.’a göre $P=0.026$ düzeyinde, 21. soru: “Öğretmenin uzmanlık bilgisini bir yana bırakarak öğrenciye ders anlattırması sorunu giderilmeye çalışılmıştır.”a göre $P=0.010$ düzeyinde, 22. soru: ‘Birden fazla materyalle dersler işlenmeye başlanmıştır.’a göre; $P=0.000$ düzeyinde, fakülteyi tercih sırasına göre öğretim boyutu toplamında da $P=0.001$ düzeyinde manidar görüş farklılıkları görülmektedir. Bu farklılıklar da fakülteyi ilk on sırada tercih edenler lehinde yoğunlaşmaktadır. Fakülteyi ilk on sırada tercih eden öğrenciler, onuncu sıradan sonra tercih edenlere göre daha anlamlı düzeyde görüş bir belirtmişlerdir. fakülteyi ve mesleği tercih edenlerin daha iyimser olduklarını söyleyebiliriz.

Öğrencilerin fakülteyi tercih sırası değişkeni “sosyal ilişkiler boyutu” sorular bazındaki genel tablosuna göre; 11. soru: ‘Notu tehdit unsuru olarak

kullanma sorunu ortadan kalkmıştır.’a göre; ilk on sırada tercih edenler lehine $P=.049$, 16. soru: ‘Ders dışı konulara fazla zaman ayrılmamaya başlanmıştır.’a göre ilk on sırada tercih edenler lehine $P=.023$ düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Boyut toplamında anlamlı farklılıklar görülmemektedir. Kaldı ki ortalama orta düzeye yakındır. Öğretim elemanları sosyal ilişkiler bakımından kendilerini geliştirmelidir

3.Alt probleme yönelik bulgular

Tablo 3. Öğrencilerin alttan ders alıp almamalarına göre “öğretim” ve “sosyal ilişkiler boyutu” *t* testi sonuçları.

	Altan ders	N	X	ss	<i>t</i>	P
Öğretim boyut toplamı	Alıyor	164	2,76	,70072	,110	,913*
	Almıyor	112	2,75	,74527		
Sosyal ilişkiler boyut toplamı	Alıyor	164	3,03	,63600	2,378	,018**
	Almıyor	112	2,83	,71802		

* $p>0.05$ ** $p<0.05$

Öğrencilerin alttan ders alıp almama değişkenine göre “öğretim boyutu” sorular bazındaki genel tablosuna göre;(Ek:6) bakıldığında; 5. soru: ‘Öğrenciye yeterince değer verilmeye başlanmıştır.’a göre; ‘Alıyor’ lehine $P=.034$ düzeyinde anlamlı farklılıklar görülmektedir. Öğretim boyutunda ise anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Öğrencilerin alttan ders alıp almama değişkenine göre “sosyal ilişkiler boyutu” sorular bazındaki genel tablosuna göre;(Ek:6) 10. soru: ‘Öğrenciler arasında ayırım yapılmamaya başlanmıştır.’a göre; $P=.025$ düzeyinde, 11. soru: ‘Notu tehdit unsuru olarak kullanma sorunu ortadan kalkmaya başlamıştır.’a göre $P= .001$ düzeyinde, 12. soru: ‘Öğrencileri aşağılayıcı ve rencide edici davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır.’a göre; $P=.024$ düzeyinde, alttan ders alıp almama sosyal ilişkiler boyut toplamına göre; $P=.018$ düzeyinde, alanlar lehine anlamlı

düzeyde farklılıklar görülmektedir. Altan ders alanlar derslerden kaldıkları için daha müsamahakâr davrandıkları söylenebilir.

4.Alt probleme yönelik bulgular

Tablo 4. Öğrencilerin genel not ortalamalarına göre “öğretim” ve “sosyal ilişkiler” boyutu *t* testi sonuçları.

	Gen. Ort.	N	X	ss	t	P
Genel Ortalama Öğretim boyut toplamı	-2,50 2,50 üstü	110 166	2,65 2,82	,69635 ,72646	-1,857	,064 *
Sosyal ilişkiler boyut toplamı	...-2,50 2,50 üstü	110 166	2,80 3,05	,67276 ,66219	-3,007	,003 **

* $p>0.05$ ** $p>0.05$

Öğrencilerin genel not ortalaması “öğretim boyutu” sorular bazındaki genel tablosuna göre;(Ek:8) 5. soru: ‘Öğrenciye yeterince değer verilmeye başlanmıştır.’a göre; $p=.032$ düzeyinde, 6. soru: ‘Derste anlatılanlar daha önce öğrenilenleri desteklemeye başlamıştır.’a göre; $p=.030$ düzeyinde, 7. soru: ‘Ünitelerle konular arasında tutarlılık sağlanmaya başlanmıştır.’a göre; $p=.015$ düzeyinde, 21. soru: ‘Öğretmenin uzmanlık bilgisini bir yana bırakarak öğrenciye ders anlattırması sorunu giderilmeye çalışılmıştır.’a göre; (tablo:4) $p=.018$ düzeyinde anlamlı bir görüş farklılığı ortaya çıkmıştır. Boyut toplamında anlamlı farklılık görülmemiştir. Ancak not ortalaması yüksek olanlar daha olumlu değerlendirmiştir.

Öğrencilerin genel not ortalaması “sosyal ilişkiler boyutu” sorular bazındaki genel tablosuna göre; bakıldığında; 11. Soru: ‘Notu tehdit unsuru olarak kullanma sorunu ortadan kalkmaya başlamıştır.’a göre... -2.50 ile 2.50 ve üstü arasında $p=.009$ düzeyinde, 19. soru: ‘Derslere zamanında girilip çıkılmaya başlanmıştır.’a göre ...-2.50 ile 2.50 üstü arasında $p=.028$ düzeyinde, 20. soru: ‘Öğrencilerin görüşlerine değer verilmeye başlanmıştır.’a göre; $p=.001$ düzeyinde anlamlı bir görüş farklılığı görülmektedir. Ayrıca, genel ortalamasına göre sosyal

ilişkiler boyut toplamında (tablo:4) $p=.003$ düzeyinde 2.50 ve üstü lehinde anlamlı bir farklılık görülmektedir. Başarılı öğrenciler öğretim üyelerinde daha yüksek düzeyde gelişme olduğunu belirtmişlerdir.

5.Alt probleme ilişkin bulgular

Tablo 5. Öğrencilerin sınıf seviyelerine göre “öğretim” ve “sosyal ilişkiler boyutu” varyans analizi sonuçları.

Sorular	Sınıf	N	X	ss	sd	F	p	Scheffe
Öğretim boyut toplamı	1. sınıf	78	2,45	,69234	272	15,625	,000*	1-3
	2. sınıf	68	2,57	,61090				1-4
	3. sınıf	75	2,95	,71175				2-3
	4. sınıf	55	3,15	,63046				2-4
	Toplam	276	2,75	,71781				
Sosyal ilişkiler boyutu	1. sınıf	78	2,95	,62261	272	7,871	,000**	1-4
	2. sınıf	68	2,70	,69519				2-4
	3. sınıf	75	2,94	,63125				
	4. sınıf	55	3,27	,66589				
	Toplam	276	2,95	,67609				

* $p<0.05$ ** $p<0.05$

Öğrencilerin sınıflarının “öğretim boyutu” sorular bazındaki genel tablosuna göre (Ek:10) varyans analizi sonuçlarına bakıldığında; 1. soru: ‘Sınav soruları ölçme değerlendirme kriterlerine daha uygun olarak sorulmaya başlanmıştır.’a verilen cevaplarda; 2.- 4. sınıflar arasında $p=.020$ düzeyinde, 2. soru: ‘Dersler özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle sunulmaya başlanmıştır.’a verilen cevaplarda; 1.- 3. sınıflar, 1.- 4. sınıflar arasında $p=.000$ düzeyinde, 3. soru: ‘Derslerde konuların özelliklerine göre yeterli düzeyde uygulama ve araştırma yapılmaya başlanmıştır.’a verilen cevaplarda; 1.- 3.

sınıflar, 1.- 4. sınıflar, 2.- 4. sınıflar arasında; $p = .000$ düzeyinde, ayrıca bu boyutun diğer sorularında da anlamlı düzeyde görüş farklılıkları bulunmuştur. Ayrıca, sınıflara göre varyans analizi sonuçları öğretim boyutu toplamında (tablo:5) 1.- 3. , 1.- 4. , 2.- 3. ve 2.- 4. Sınıflar arasında $p = .000$ düzeyinde manidar görüş farklılıkları olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu veriyi Brampskamp ve Ory(1994) tarafından yapılan araştırma incelendiğinde lisans düzeyindeki 3. ve 4. sınıf derslerini veren öğretim üyeleri genellikle 1. ve 2. sınıf derslerini verenlere göre biraz daha fazla yüksek not aldıkları belirlenmiştir. Dolayısıyla araştırma bulgularımız daha önce yapılan araştırma sonuçlarının destekler niteliktedir.

Öğrencilerin sınıflarının “sosyal ilişkiler boyutu” sorular bazındaki genel tablosuna göre (Ek:11) varyans analizi sonuçlarına bakıldığında; P değeri ve Scheffe testi sonuçlarında 11. soru: ‘Notu tehdit unsuru olarak kullanma sorunu ortadan kalkmaya başlamıştır.’a verilen cevaplarda 2. 3. sınıf, 2. 4. sınıf arasında $p = .002$ düzeyinde, 12. soru: ‘Öğrencileri aşağılayıcı ve rencide edici davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır.’a verilen cevaplarda 1.- 2. , 2.- 3. , 2.- 4. sınıflar arasında $p = .000$ düzeyinde manidar bir görüş ayrılığı olduğu görülmüştür. Ayrıca sınıflara göre sosyal ilişkiler boyutu toplamında 1.- 4. , 2.- 4. sınıflar arasında $P = .000$ düzeyinde manidar görüş ayrılığı olduğu görülmektedir. Üst sınıflardaki öğrenciler her iki boyutta da daha yüksek düzeyde görüş belirtmişlerdir. Üst sınıfl öğrencilerden daha hoş görülme davranmıştır diyebiliriz. Her iki boyutta da benzer görüşler vardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrencilerin öğretimi değerlendirme anketlerinde belirttikleri eksikliklerin, orta düzeye yakın giderildiği öğretim elemanlarının bu eksikliklerini tamamlamaları için yoğun çaba harcamaları gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu durum karşısında öğretim elemanlarının;

1. Sınav sorularını ölçme ve değerlendirme kriterlerine daha uygun hazırlamaları,

2. Derslerde daha uygun yöntem- teknik kullanmaları, uygulama ve araştırmaya ağırlık vermeleri,
3. Sınıf içinde daha istikrarlı davranmaları, öğrenciye değer vermeleri,
4. Anlatılan konuların, önce öğrenilenleri destekler nitelikte olmasını sağlamaları,
5. Derse ilgi ve güdülenme sağlamaları,
6. Öğrencinin derse katılım düzeyini artırmaları,
7. Öğrenciler arasında ayırım yapıyor duygusundan şiddetle kaçınılmaları,
8. Not ile tehdit gibi algılanılacak davranışlardan kaçınmaları,
9. Öğrenciyi rencide edecek davranışlardan kaçınmaları,
10. Öğrencilerle araya bir sınır koyabilmeleri, argo kelimeler kullanmaktan kaçınmaları,
11. Sınav kâğıtlarını zamanında okumaya özen göstermeleri,
12. Ders süresi içerisinde ders dışı harcanan süreyi azaltmaları,
13. Derslere hazırlıklı girmeleri,
14. Derslere zamanında girip çıkmaya özen göstermeleri.
15. Öğrencilere kendi görüşlerinin de önemli olduğu hissettirilmeleri,
16. Uzmanlık isteyen ders, konu ve ünitelerde derslerin öğrenciye anlatırılması uygulamasından vazgeçmeleri,
17. Derslerde özelliğine göre materyaller kullanmaları eğitim öğretimin etkinliğini ve kalitesini artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Allgozzine, B., Beattie, J. & Braty, M. (2004). Student evaluation of college teaching : a practice in search of principles. College teaching articles. 4 (52) 134.
- Braskamp, L.A.& Ory, J.C. (1994). Assessing faculty work: enhancing individual and instutional performance, jossey- Bass, Sanfrancisco.
- Büyüköztürk, Ş., (2002). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. (2). Ankara: Pegema Yayınları.

Cohen, E.H.,(2005) Student evaluations of course and teacher:factor analysis and SSA approaches. Journal of Assessment& evaluation in higher education.(30) 123 – 136.

Felder, E.R.(1992). What do they know, anyway? Journal of chem.engr. education. 26 (3). 134- 135.

Stainer, S.& Holley, L.(2006). Evaluating teaching: listening to students while acknowledging bias. Journal of social work education. 2 (42) 355.

Spooren, P. ve Mortelmans, D. (2006). Teacher professionalism and student evaluation of teaching:will better teachers recieve higher ratings and will better students give higher ratings?. Journal of Educational studies. 32 (2) 201-214.

T.C. Yükseköğretim kurumu (2006). Öğrencilerin eğitimi değerlendirmesi. Ankara Üniversitesi basımevi .

EKLER:

Ek:1 Güvenirlilik testi sonuçları

Öğretim boyutu(a)

sorular	Faktör yük değeri
soru6:Soruları ölçme değerlendirme I.	,757
soru22	,880
soru9	,824
soru8	,722
soru7	,713
soru2	,678
soru3	,688
soru4	,547
soru5	,571
soru21	,572
soru1	,487
soru18	,525

Conbach Alpha: %88

Sosyal İlişkiler Boyutu(b)

soru	Faktör yük değeri
soru14	,860
soru17	,704
soru19	,713
soru12	,717
soru10	,707
soru11	,751
soru20	,625
soru15	,410
soru16	,327
soru13	,336

Conbach Alpha: %76

Tüm anket için Conbach Alpha: %89

Ek:2 Cinsiyet- öğretim boyutu t testi sonuçları

Sorular	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
1:sınav soruları ölçme değerlendirme kriterlerine daha uygun olarak sorulmaya başlanmıştır	erkek	165	2,56	1,06625	,234	,815
	kız	111	2,54	,93209		
2:Dersler özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle sunulmaya başlanmıştır	erkek	165	2,60	1,03476	1,720	,087
	kız	111	2,38	,96456		
3:Derslerde konuların özelliklerine göre yeterli düzeyde uygulama ve araştırma yapılmaya başlanmıştır	erkek	165	2,63	1,09447	1,660	,098
	kız	111	2,41	1,00425		
4.Sınıf içinde istikrarlı davranılmaya başlanmıştır.	erkek	165	2,86	,94931	2,214	,028
	kız	111	2,61	,85463		
5.Öğrenciye yeterince değer verilmeye başlanmıştır.	erkek	165	2,99	1,22224	1,927	,055
	kız	111	2,72	1,04595		
6. Derste anlatılanlar daha önce öğrenilenleri desteklemeye başlamıştır.	erkek	165	3,09	1,00744	2,046	,042
	kız	111	2,83	1,06635		
7.Ünitelerle konular arasında tutarlılık sağlanmaya başlanmıştır	erkek	165	3,02	1,06469	-,865	,388
	kız	111	3,13	1,01342		
8.Derse ilgi ve motivasyon sağlanmaya başlanmıştır	erkek	165	2,76	1,04546	,451	,652
	kız	111	2,71	1,04783		
9.Öğrencinin derse katılım düzeyi artmaya başlamıştır.	erkek	165	2,84	1,19425	,159	,874
	kız	111	2,81	1,10534		
18.Derslere yeterli hazırlık yapılarak girilmeye başlanmıştır	erkek	165	2,90	1,10882	,522	,602
	kız	111	2,83	1,11633		
21.Öğretmenin uzmanlık bilgisini bir yana bırakarak öğrenciye ders anlattırması sorunu giderilmeye çalışılmıştır.	erkek	165	2,80	1,19041	,237	,813
	kız	111	2,76	1,15172		
22.Birden fazla materyallerle dersler işlenmeye başlanmıştır.	erkek	165	2,56	1,27495	,748	,455
	kız	111	2,45	1,16571		
Öğretim boyut toplamı	erkek	165	2,80	,71984	1,351	,178
	kız	111	2,68	,71208		

Ek:3 Cinsiyet değişkeni sosyal ilişki boyutu t testi sonuçları

Sorular	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
10.Öğrenciler arasında ayırım yapılmamaya başlanmıştır.	erkek	165	2,85	1,28431	1,032	,303
	kız	111	2,70	1,05825		
11.Notu tehdit unsuru olarak kullanma sorunu ortadan kalkmaya başlamıştır.	erkek	165	2,80	1,40209	,156	,876
	kız	111	2,77	1,18079		
12.Öğrencileri aşağılayıcı ve rencide edici davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	erkek	165	3,11	1,20166	1,420	,157
	kız	111	2,90	1,14057		
13.Öğrencilerle ilişkilerde araya bir sınır konulmaya başlanmıştır	erkek	165	2,95	1,13054	2,457	,015
	kız	111	2,61	1,11332		
14.Öğrencilere karşı argo kelimeler kullanılmamaya başlanmıştır	erkek	165	3,23	1,41374	1,021	,308
	kız	111	3,06	1,33675		
15.Sınavlar zamanında okunmaya başlanmıştır.	erkek	165	2,58	1,28304	-,702	,484
	kız	111	2,69	1,14251		
16.Ders dışı konulara fazla zaman ayrılmamaya başlanmıştır	erkek	165	3,08	1,14979	,902	,368
	kız	111	2,96	,99934		
17.Öğrencilere karşı sinirli, agresif davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	erkek	165	3,11	1,15508	,568	,570
	kız	111	3,03	1,10312		
19.Derslere zamanında girilip çıkılmaya başlanmıştır.	erkek	165	3,18	1,20258	,305	,760
	kız	111	3,14	1,11067		
20.Öğrencilerin görüşlerine değer verilmeye başlanmıştır.	erkek	165	3,04	1,20644	,102	,919
	kız	111	3,02	1,26821		
Sosyal ilişkiler boyut toplamı	erkek	165	2,99	,67480	1,264	,207
	kız	111	2,89	,67618		

Ek:4 Öğrencilerin fakülteyi tercih sırası değişkeni “öğretim boyutu” t testi sonuçları.

Sorular	Tercih	N	X	ss	t	p
1:sınav soruları ölçme değerlendirme kriterlerine daha uygun olarak sorulmaya başlanmıştır	İlk 10	154	2,69	,99231	2,547	,011
	10-sonra	122	2,38	1,01596		
2:Dersler özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle sunulmaya başlanmıştır	İlk 10	154	2,66	,99051	2,888	,004
	10-sonra	122	2,31	1,00631		
3:Derslerde konuların özelliklerine göre yeterli düzeyde uygulama ve araştırma yapılmaya başlanmıştır	İlk 10	154	2,73	1,08491	3,407	,001
	10-sonra	122	2,30	,98660		
4.Sınıf içinde istikrarlı davranılmaya başlanmıştır.	İlk 10	154	2,87	,91966	2,235	,026
	10-sonra	122	2,62	,90296		
5.Öğrenciye yeterince değer verilmeye başlanmıştır.	İlk 10	154	2,98	1,13176	1,661	,098
	10-sonra	122	2,75	1,18748		
6. Derste anlatılanlar daha önce öğrenilenleri desteklemeye başlamıştır.	İlk 10	154	3,04	1,03115	,948	,344
	10-sonra	122	2,92	1,04579		
7.Ünitelerle konular arasında tutarlılık sağlanmaya başlanmıştır	İlk 10	154	3,18	1,05691	2,031	,043
	10-sonra	122	2,92	1,01369		
8.Derse ilgi ve motivasyon sağlanmaya başlanmıştır	İlk 10	154	2,76	,98214	,354	,724
	10-sonra	122	2,72	1,12273		
9.Öğrencinin derse katılım düzeyi artmaya başlamıştır.	İlk 10	154	2,90	1,06501	1,118	,265
	10-sonra	122	2,74	1,26335		
18.Derslere yeterli hazırlık yapılarak girilmeye başlanmıştır	İlk 10	154	2,98	1,12297	1,688	,093
	10-sonra	122	2,75	1,08568		
21.Öğretmenin uzmanlık bilgisini bir yana bırakarak öğrenciye ders anlattırması sorunu giderilmeye çalışılmıştır.	İlk 10	154	2,94	1,09540	2,602	,010
	10-sonra	122	2,58	1,23877		
22.Birden fazla materyallerle dersler işlenmeye başlanmıştır.	İlk 10	154	2,77	1,23945	3,962	,000
	10-sonra	122	2,19	1,14732		
Öğretim boyut toplamı	İlk 10	154	2,87	,68672	3,228	,001
	10-sonra	122	2,60	,72925		

Ek:5 Öğrencilerin fakülteyi tercih sırası değişkeni “sosyal ilişkiler” boyutu t testi sonuçları.

Sorular	Tercih	N	X	ss	t	P
10.Öğrenciler arasında ayırım yapılmamaya başlanmıştır.	İlk 10	154	2,76	1,15352	-,424	,672
	10-sonra	122	2,82	1,25766		
11.Notu tehdit unsuru olarak kullanma sorunu ortadan kalkmaya başlamıştır.	İlk 10	154	2,92	1,28900	1,979	,049
	10-sonra	122	2,61	1,33266		
12.Öğrencileri aşağılayıcı ve rencide edici davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	İlk 10	154	3,10	1,18360	1,128	,260
	10-sonra	122	2,94	1,17339		
13.Öğrencilerle ilişkilerde araya bir sınır konulmaya başlanmıştır	İlk 10	154	2,77	1,13485	-,699	,485
	10-sonra	122	2,86	1,13510		
14.Öğrencilere karşı argo kelimeler kullanılmamaya başlanmıştır	İlk 10	154	3,09	1,32529	-	,308
	10-sonra	122	3,26	1,45343		
15.Sınavlar zamanında okunmaya başlanmıştır.	İlk 10	154	2,62	1,21040	-,107	,915
	10-sonra	122	2,63	1,25353		
16.Ders dışı konulara fazla zaman ayrılmamaya başlanmıştır	İlk 10	154	3,16	1,05288	2,285	,023
	10-sonra	122	2,86	1,12044		
17.Öğrencilere karşı sinirli, agresif davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	İlk 10	154	3,15	1,09144	1,195	,233
	10-sonra	122	2,99	1,18179		
19.Derslere zamanında girilip çıkılmaya başlanmıştır.	İlk 10	154	3,22	1,11157	,913	,362
	10-sonra	122	3,09	1,22919		
20.Öğrencilerin görüşlerine değer verilmeye başlanmıştır.	İlk 10	154	3,11	1,18024	1,126	,261
	10-sonra	122	2,94	1,28757		
Sosyal ilişkiler boyut toplamı	İlk 10	154	2,99	,65876	1,087	,278
	10-sonra	122	2,90	,69690		

Ek:6 Öğrencilerin alttan ders alıp almama değişkenine göre öğretim boyutu t testi sonuçları.

Sorular	Altan ders	N	X	ss	t	P
1:sınav soruları ölçme değerlendirme kriterlerine daha uygun olarak sorulmaya başlanmıştır	Alıyor	164	2,57	,97190	,422	,673
	Almıyor	112	2,52	1,07351		
2:Dersler özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle sunulmaya başlanmıştır	Alıyor	164	2,47	,98735	-,773	,440
	Almıyor	112	2,57	1,04592		
3:Derslerde konuların özelliklerine göre yeterli düzede uygulama ve araştırma yapılmaya başlanmıştır	Alıyor	164	2,53	1,07046	-,130	,897
	Almıyor	112	2,55	1,05557		
4.Sınıf içinde istikrarlı davranılmaya başlanmıştır.	Alıyor	164	2,75	,92094	-,104	,917
	Almıyor	112	2,76	,92007		
5.Öğrenciye yeterince değer verilmeye başlanmıştır.	Alıyor	164	3,00	1,13774	2,128	,034
	Almıyor	112	2,70	1,17511		
6. Derste anlatılanlar daha önce öğrenilenleri desteklemeye başlamıştır.	Alıyor	164	2,98	,99068	-,096	,924
	Almıyor	112	3,00	1,10690		
7.Ünitelerle konular arasında tutarlılık sağlanmaya başlanmıştır	Alıyor	164	3,07	1,03652	,083	,934
	Almıyor	112	3,06	1,05933		
8.Derse ilgi ve motivasyon sağlanmaya başlanmıştır	Alıyor	164	2,73	1,03377	-,282	,778
	Almıyor	112	2,76	1,06528		
9.Öğrencinin derse katılım düzeyi artmaya başlamıştır.	Alıyor	164	2,86	1,14326	,564	,573
	Almıyor	112	2,78	1,18115		
18.Derslere yeterli hazırlık yapılarak girilmeye başlanmıştır	Alıyor	164	2,84	1,07360	-,705	,481
	Almıyor	112	2,93	1,16465		
21.Öğretmenin uzmanlık bilgisini bir yana bırakarak öğrenciye ders anlattırması sorunu giderilmeye çalışılmıştır.	Alıyor	164	2,82	1,17023	,737	,462
	Almıyor	112	2,72	1,17948		
22.Birden fazla materyallerle dersler işlenmeye başlanmıştır.	Alıyor	164	2,45	1,15278	-1,093	,276
	Almıyor	112	2,61	1,33724		
Öğretim boyut toplamı	Alıyor	164	2,76	,70072	,110	,913
	Almıyor	112	2,75	,74527		

Ek:7 Öğrencilerin alttan ders alıp almama değişkenine göre sosyal ilişkiler boyutu t testi sonuçları.

Sorular	Altan ders	N	X	ss	t	P
10.Öğrenciler arasında ayırım yapılmamaya başlanmıştır.	Almıyor	164	2,92	1,14346	2,253	,025
	Alıyor	112	2,59	1,25533		
11.Notu tehdit unsuru olarak kullanma sorunu ortadan kalkmaya başlamıştır.	Almıyor	164	3,00	1,27504	3,366	,001
	Alıyor	112	2,47	1,31492		
12.Öğrencileri aşağılayıcı ve rencide edici davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	Almıyor	164	3,16	1,16849	2,267	,024
	Alıyor	112	2,83	1,17445		
13.Öğrencilerle ilişkilerde araya bir sınır konulmaya başlanmıştır	Almıyor	164	2,83	1,10923	,357	,722
	Alıyor	112	2,78	1,17350		
14.Öğrencilere karşı argo kelimeler kullanılmamaya başlanmıştır	Almıyor	164	3,19	1,32405	,413	,680
	Alıyor	112	3,12	1,47119		
15.Sınavlar zamanında okunmaya başlanmıştır	Almıyor	164	2,65	1,19094	,360	,719
	Alıyor	112	2,59	1,28372		
16.Ders dışı konulara fazla zaman ayrılmamaya başlanmıştır	Almıyor	164	3,03	1,06183	,006	,995
	Alıyor	112	3,03	1,13842		
17.Öğrencilere karşı sinirli, agresif davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	Almıyor	164	3,17	1,08311	1,555	,121
	Alıyor	112	2,95	1,19600		
19.Derslere zamanında girilip çıkılmaya başlanmıştır.	Almıyor	164	3,23	1,08869	1,060	,290
	Alıyor	112	3,08	1,26732		
20.Öğrencilerin görüşlerine değer verilmeye başlanmıştır.	Almıyor	164	3,12	1,17309	1,505	,134
	Alıyor	112	2,90	1,30114		
Sosyal ilişkiler boyut toplamı	Almıyor	164	3,03	,63600	2,378	,018
	Alıyor	112	2,83	,71802		

Ek:8 öğrencilerin genel not ortalamaları değişkenine göre öğretim boyutu t testi sonuçları.

Sorular	Gen Ort	N	X	ss	t	P
1:sınav soruları ölçme değerlendirme kriterlerine daha uygun olarak sorulmaya başlanmıştır	...-2,50	110	2,49	1,02039	-,895	,371
	2,50 ustu	166	2,60	1,00833		
2:Dersler özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle sunulmaya başlanmıştır	...-2,50	110	2,40	,96065	-1,413	,159
	2,50 ustu	166	2,58	1,03958		
3:Derslerde konuların özelliklerine göre yeterli düzeyde uygulama ve araştırma yapılmaya başlanmıştır	...-2,50	110	2,49	1,08995	-,668	,504
	2,50 ustu	166	2,57	1,04586		
4.Sınıf içinde istikrarlı davranılmaya başlanmıştır.	...-2,50	110	2,74	,98088	-,226	,821
	2,50 ustu	166	2,77	,87836		
5.Öğrenciye yeterince değer verilmeye başlanmıştır.	...-2,50	110	2,70	1,12152	-2,159	,032
	2,50 ustu	166	3,00	1,17291		
6. Derste anlatılanlar daha önce öğrenilenleri desteklemeye başlamıştır.	...-2,50	110	2,83	1,07965	-2,050	,030
	2,50 ustu	166	3,09	,99836		
7.Ünitelerle konular arasında tutarlılık sağlanmaya başlanmıştır	...-2,50	110	2,88	1,02922	-2,445	,015
	2,50 ustu	166	3,19	1,03815		
8.Derse ilgi ve motivasyon sağlanmaya başlanmıştır	...-2,50	110	2,65	,95241	-1,189	,235
	2,50 ustu	166	2,80	1,10050		
9.Öğrencinin derse katılım düzeyi artmaya başlamıştır.	...-2,50	110	2,70	1,11162	-1,455	,147
	2,50 ustu	166	2,91	1,18275		
18.Derslere yeterli hazırlık yapılarak girilmeye başlanmıştır	...-2,50	110	2,87	1,16610	-,094	,925
	2,50 ustu	166	2,88	1,07541		
21.Öğretmenin uzmanlık bilgisini bir yana bırakarak öğrenciye ders anlattırması sorunu giderilmeye çalışılmıştır.	...-2,50	110	2,58	1,13640	-2,377	,018
	2,50 ustu	166	2,92	1,18061		
22.Birden fazla materyallerle dersler işlenmeye başlanmıştır.	...-2,50	110	2,53	1,28988	,200	,842
	2,50 ustu	166	2,50	1,19467		
Genel Ortalama Öğretim boyut toplamı	...-2,50	110	2,65	,69635	-1,857	,064
	2,50 ustu	166	2,82	,72646		

Ek:9 Öğrencilerin genel not ortalamaları değişkenine göre sosyal ilişkiler boyutu t testi sonuçları.

Sorular	Gen Ort	N	X	ss	t	P
10.Öğrenciler arasında ayırım yapılmamaya başlanmıştır.	...-2,50	110	2,63	1,21706	-1,779	,076
	2,50 ustu	166	2,89	1,17875		
. 11.Notu tehdit unsuru olarak kullanma sorunu ortadan kalkmaya başlamıştır	...-2,50	110	2,53	1,35238	-2,634	,009
	2,50 ustu	166	2,95	1,26660		
12.Öğrencileri aşağılayıcı ve rencide edici davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	...-2,50	110	2,92	1,22444	-1,209	,228
	2,50 ustu	166	3,10	1,14748		
13.Öğrencilerle ilişkilerde araya bir sınır konulmaya başlanmıştır	...-2,50	110	2,70	1,11331	-1,376	,170
	2,50 ustu	166	2,89	1,14428		
14.Öğrencilere karşı argo kelimeler kullanılmamaya başlanmıştır	...-2,50	110	2,98	1,42701	-1,814	,071
	2,50 ustu	166	3,28	1,34417		
15.Sınavlar zamanında okunmaya başlanmıştır	...-2,50	110	2,57	1,22256	-,635	,526
	2,50 ustu	166	2,66	1,23283		
16.Ders dışı konulara fazla zaman ayrılmamaya başlanmıştır	...-2,50	110	3,06	1,11106	,339	,735
	2,50 ustu	166	3,01	1,08137		
17.Öğrencilere karşı sinirli, agresif davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	...-2,50	110	2,93	1,18304	-1,761	,079
	2,50 ustu	166	3,18	1,09151		
19.Derslere zamanında girilip çıkılmaya başlanmıştır.	...-2,50	110	2,98	1,22648	-2,204	,028
	2,50 ustu	166	3,29	1,10792		
20. Öğrencilerin görüşlerine değer vermeye başlanmıştır.	...-2,50	110	2,73	1,22420	-3,360	,001
	2,50 ustu	166	3,23	1,19554		
Sosyal ilişkiler boyut toplamı	...-2,50	110	2,80	,67276	-3,007	,003
	2,50 ustu	166	3,05	,66219		

Ek:10 Öğrencilerin sınıf seviyesi değişkenine göre öğretim boyutu varyans analizi sonuçları.

Sorular	Sınıf	N	X	ss	sd	F	p	Sc hef fe
1:sınav soruları ölçme değerlendirme kriterlerine daha uygun olarak sorulmaya başlanmıştır	1. sınıf	78	2,51	1,06593	272	3,336	,020	2-4
	2. sınıf	68	2,32	,99912				
	3. sınıf	75	2,57	1,01573				
	4. sınıf	55	2,89	,87502				
	Toplam	276	2,55	1,01278				
2:Dersler özelliklerine uygun yöntem ve tekniklerle sunulmaya başlanmıştır	1. sınıf	78	2,11	,93948	272	8,295	,000	1-3 1-4
	2. sınıf	68	2,42	1,09703				
	3. sınıf	75	2,80	,97260				
	4. sınıf	55	2,80	,84765				
	Toplam	276	2,51	1,01075				
3:Derslerde konuların özelliklerine göre yeterli düzede uygulama ve araştırma yapılmaya başlanmıştır	1. sınıf	78	2,19	,98109	272	9,931	,000	1-3 1-4 2-4
	2. sınıf	68	2,32	,88842				
	3. sınıf	75	2,72	1,12177				
	4. sınıf	55	3,07	1,05153				
	Toplam	276	2,54	1,06255				
4.Sınıf içinde istikrarlı davranılmaya başlanmıştır.	1. sınıf	78	2,57	,96051	272	4,551	,004	1-4 2-4
	2. sınıf	68	2,57	,90300				
	3. sınıf	75	2,92	,89684				
	4. sınıf	55	3,03	,81567				
	Toplam	276	2,76	,91893				
5.Öğrenciye yeterince değer verilmeye başlanmıştır.	1. sınıf	78	2,57	1,09922	272	9,489	,000	1-3 1-4 2-3 2-4
	2. sınıf	68	2,54	1,16457				
	3. sınıf	75	3,12	1,11452				
	4. sınıf	55	3,41	1,04865				
	Toplam	276	2,88	1,16039				
6. Derste anlatılanlar daha önce öğrenilenleri desteklemeye başlamıştır.	1. sınıf	78	2,74	1,06217	272	4,524	,004	1-4
	2. sınıf	68	2,83	1,00164				
	3. sınıf	75	3,16	1,00054				
	4. sınıf	55	3,30	,99764				
	Toplam	276	2,99	1,03745				
7.Ünitelerle konular arasında tutarlılık sağlanmaya başlanmıştır	1. sınıf	78	2,74	1,09824	272	6,935	,000	1-3 1-4 2-4
	2. sınıf	68	2,92	1,08334				
	3. sınıf	75	3,22	,98053				
	4. sınıf	55	3,49	,81360				
	Toplam	276	3,06	1,04393				
8.Derse ilgi ve motivasyon sağlanmaya başlanmıştır	1. sınıf	78	2,41	1,06217	272	10,785	,000	1-4 2-4 3-4
	2. sınıf	68	2,63	,97589				
	3. sınıf	75	2,73	,99095				
	4. sınıf	55	3,38	,91269				

	Toplam	276	2,74	1,04489				
9.Öğrencinin derse katılım düzeyi artmaya başlamıştır.	1. sınıf	78	2,47	1,13646	272	7,418	,000	1-4 2-4
	2. sınıf	68	2,69	1,18772				
	3. sınıf	75	2,94	1,06407				
	4. sınıf	55	3,36	1,07778				
	Toplam	276	2,83	1,15732				

18.Derslere yeterli hazırlık yapılarak girilmeye başlanmıştır	1. sınıf	78	2,69	1,17670	272	3,084	,028	1-4
	2. sınıf	68	2,70	1,06587				
	3. sınıf	75	3,01	1,12097				
	4. sınıf	55	3,18	,98302				
	Toplam	276	2,88	1,11037				
21.Öğretmenin uzmanlık bilgisini bir yana bırakarak öğrenciye ders anlattırması sorunu giderilmeye çalışılmıştır.	1. sınıf	78	2,43	1,19076	272	6,600	,000	1-3 1-4 2-3
	2. sınıf	68	2,58	1,16203				
	3. sınıf	75	3,16	1,10331				
	4. sınıf	55	3,01	1,07997				
	Toplam	276	2,78	1,17301				
22.Birden fazla materyallerle dersler işlenmeye başlanmıştır.	1. sınıf	78	1,93	1,06099	272	13,575	,000	1-3 1-4 2-3
	2. sınıf	68	2,35	1,20651				
	3. sınıf	75	3,04	1,23507				
	4. sınıf	55	2,83	1,10158				
	Toplam	276	2,51	1,23127				
Öğretim boyut toplamı	1. sınıf	78	2,45	,69234	272	15,625	,000	1-3 1-4 2-3 2-4
	2. sınıf	68	2,57	,61090				
	3. sınıf	75	2,95	,71175				
	4. sınıf	55	3,15	,63046				
	Toplam	276	2,75	,71781				

Ek:11 Öğrencilerin sınıf seviyesi değişkenine göre sosyal ilişkiler boyutu varyans analizi sonuçları.

Sorular	Sınıf	N	X	ss	sd	F	p	Scheffe
10.Öğrenciler arasında ayırım yapılmamaya başlanmıştır.	1. sınıf	78	2,82	1,15931	272	1,655	,177	
	2. sınıf	68	2,60	1,32867				
	3. sınıf	75	2,73	1,06965				
	4. sınıf	55	3,07	1,23009				
	Toplam	276	2,79	1,19883				
11.Notu tehdit unsuru olarak kullanma sorunu ortadan kalkmaya başlamıştır	1. sınıf	78	2,82	1,26638	272	4,978	,002	2-3 2-4
	2. sınıf	68	2,30	1,38497				
	3. sınıf	75	2,92	1,21655				
	4. sınıf	55	3,16	1,28760				
	Toplam	276	2,78	1,31538				
12.Öğrencileri aşağılayıcı ve rencide edici davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	1. sınıf	78	3,12	1,13228	272	7,570	,000	1-2 2-3 2-4
	2. sınıf	68	2,47	1,23953				
	3. sınıf	75	3,28	1,12177				
	4. sınıf	55	3,25	1,04027				
	Toplam	276	3,03	1,17969				
13.Öğrencilerle ilişkilerde araya bir sınır konulmaya başlanmıştır	1. sınıf	78	2,84	1,18516	272	3,472	,017	3-4
	2. sınıf	68	2,73	1,07367				
	3. sınıf	75	2,57	1,05489				
	4. sınıf	55	3,20	1,16110				
	Toplam	276	2,81	1,13390				
14.Öğrencilere karşı argo kelimeler kullanılmamaya başlanmıştır	1. sınıf	78	3,24	1,39745	272	1,140	,333	
	2. sınıf	68	3,10	1,42619				
	3. sınıf	75	2,97	1,34540				
	4. sınıf	55	3,40	1,35537				
	Toplam	276	3,16	1,38345				
15.Sınavlar zamanında okunmaya başlanmıştır	1. sınıf	78	2,67	1,24310	272	3,222	,023	2-4
	2. sınıf	68	2,35	1,29020				
	3. sınıf	75	2,54	1,11856				
	4. sınıf	55	3,01	1,19398				
	Toplam	276	2,63	1,22742				
16.Ders dışı konulara fazla zaman ayrılmamaya başlanmıştır	1. sınıf	78	3,00	1,09307	272	,623	,601	
	2. sınıf	68	2,91	1,20614				
	3. sınıf	75	3,14	,95427				
	4. sınıf	55	3,09	1,12666				
	Toplam	276	3,03	1,09152				
17.Öğrencilere karşı sinirli, agresif davranışlar ortadan kalkmaya başlamıştır	1. sınıf	78	3,05	1,16103	272	1,627	,183	
	2. sınıf	68	2,89	1,23554				
	3. sınıf	75	3,09	1,04200				
	4. sınıf	55	3,34	1,05792				
	Toplam	276	3,08	1,13311				

19.Derslere zamanında girilip çıkılmaya başlanmıştır.	1. sınıf	78	3,07	1,17074	272	2,990	,031	2-4
	2. sınıf	68	2,97	1,29258				
	3. sınıf	75	3,16	1,10331				
	4. sınıf	55	3,56	,99561				
	Toplam	276	3,17	1,16462				
20 Öğrencilerin görüşlerine değer verilmeye başlanmıştır.	1. sınıf	78	2,92	1,28699	272	7,352	,000	1-4 2-4
	2. sınıf	68	2,64	1,27858				
	3. sınıf	75	3,06	1,05694				
	4. sınıf	55	3,63	1,09483				
	Toplam	276	3,03	1,22939				
Sosyal ilişkiler boyutu	1. sınıf	78	2,95	,62261	272	7,871	,000	1-4 2-4
	2. sınıf	68	2,70	,69519				
	3. sınıf	75	2,94	,63125				
	4. sınıf	55	3,27	,66589				
	Toplam	276	2,95	,67609				